

mankuva' tarkastelee elokuvan ja aikamme johtavien maailmankatsomuksellisten virtausten vastaavuuksia. Aihe on vaikea ja liian pitkälle kehiteltyä absurditetteihin johtava - elokuva kun on olemukseltaan taidetta, siis luonteeltaan usein paradoksaalista ja diffuusia. Malmbegin kehittäminen jää mielestäni liian skemaattiseksi. Kuitenkin hänen jäsenelmänsä elokuvan teorian ja filosofian vastaavuuksista on mielenkiintoinen. Malmbeg toteaa, että kaikkia filosofian pääsuuntauksia vastaa tietty elokuvateoria: Eisensteinin estetiikka liittyy marxismiin, fenomenologiaan liittyy Maurice Merleau-Pontyn elokuvateoria, Siegfried Kracauerin *Theory of Film* liittyy positivismiin ja André Bazinin teoria uskonnolliseen filosofiaan. Tämä hahmotus on kieltämättä pätevä, mutta ongelmana on se, salaako se mahdollisesti enemmän kuin paljastaa. Malmbegin huomiot Merleau-Pontysta ja Kracauerista sisältävät mielenkiintoisia virikkeitä, mutta Eisenstein ja Bazin eivät tunnu mahtuvan hänen laati-koihinsa: heidän ajatuksensa sisältävät niin paljon koko maailmankatsomuksellisen pirstaleisuuden ylittämisen aineksia.

Markku Kosken artikkeli "Vanhan" suomalaisen elokuvan ideologisia peruspiirteitä" liittyy suomalaisen elokuvan historiasta käytyyn keskusteluun. Koski toteaa, että "vanha" suomalainen elokuva on jäänyt keskustelussa yhä "hämäräksi, hahmottomaksi ja abstraktiksi" ilmiöksi. Koski mietiskelee melodraaman problematiikkaa, populaari-elokuvaa aikakauden "kokonaistaiteena" ja viihteen paradoksaalisuutta: elokuvat sinänsä ovat saattaneet olla kaikin tavoin tasoltaan matalia, mutta kielteisen roolinsa ohella niihin on liittynyt teosten tasosta riippumatta usein myönteinen yhteisöllinen rooli. Koski hahmottelee artikkelissaan tapoja suomalaisen elokuvan aikaisempaa eriytyneempään tarkasteluun. Ekskursiona hän tarkastelee mm. Nyrki Tapiovaaraa, Teuvo Tuoliota, Sillanpää-filmatisointeja ja Tauno Paloa keskeisenä elokuvatähtenä.

Elokuvan lukukirjan kotimainen anti on kuin valikoima alustuksia projekteihin, joiden jatkoa ja laajempaa kehittelyä voidaan kiinnostuksella odottaa.

Hajanaisuudestaan johtuen *Elokuvan lukukirja* ei kohoa samaan luokkaan kuin parhaat aikaisem-

min suomeksi julkaistut elokuvaesseeiden valikoimat eli *Elokuvan maailmat*, tuo 50-luvun elokuvakriitikoiden innostava yhteisesiintyminen, tai *Uuteen elokuvaan*, Peter von Baghin hullulla hehkulla toimittama käännösvalikoima (joka tasoltaan kilpailee minkä tahansa kansainvälisen antologian kanssa). Tämä kirja tuo pikemminkin mielen elokuvan vuosikirjan *Studion*, joka (elokuvasäätiön byrokratian hengettömydestäkö johtuen?) ei sekään ole saanut tuulta siipiensä alle, vaikka hyvistä kirjoittajista ei olisi pulaa (toivottavasti uusin *Studio* osoittaa kritiikkiäni vääräksi!). Lyhyesti sanoen: kokoava innostus puuttuu.

Antti Alanen

uutta kirjallisuutta

AHTI, Martti

Asiakirjajulkisuus Suojelupoliisin arkistossa : tutkielma asiakirjajulkisuuden toteutumisesta ja käytännöstä käytännöstä hallinnon kontrollivälineenä / Martti Ahti. - Hki, 1981. - (4), 95 s. : liitt., taul. ISBN 951-99323-9-9

AUDEJEV-OJANEN, Pirkko

Terveyskasvatusbibliografia : kotimaista kirjallisuutta / Toim. Pirkko Audejev-Ojanen, Timo Haajanen. - Jyväskylä : Jyväskylän yliopisto, 1981. - (6), 122 s. - (Jyväskylän yliopisto, Liikunnan ja kansanterveyden edistämistäitiön Tietopalvelu, Julkaisuja, ISSN 0357-2498 ; 29). ISBN 951-790-032-5

BAGH, Peter von

Taikayö. - Hki : LoveKirjat, 1981. - 295 s. : kuv. ISBN 951-835-049-3

ELOKUVAN lukukirja / Toim. Jarkko Aarniala. - Hki : Gaudeamus, 1981. - 196 s. : kuv. ISBN 951-662-299-2

HARTIKAINEN, Riitta

Local radio : an examination of the concept of local radio : suggestions for the introducing of cityradio at Turku and Tampere in Finland / Riitta Hartikainen. - Hki : Yleisradio, 1981. - (2), 41 p. : app. - (Finnish Broadcasting Company, Planning and Research Department, Reports, ISSN 0084-4225 ; 19/1981). ISBN 951-43-0221-4

HELENIUS, Risto

Työnhakijoiden tiedontarpeet ja tiedottaminen työnvälitysjärjestelmässä / Risto Helenius, Helena Hirvi. - Hki : Työvoimaministeriö, 1981. - 108 s. - (Työvoimapolitiittisia selvityksiä, ISSN 0357-1726 ; 33). ISBN 951-46-5697-0

HIRN, Sven

Kuvat kulkevat : kuvallisten esitysten perinne ja elävien kuvien 12 ensimmäistä vuotta Suomessa / Sven Hirn. - Hki : Suomen elokuvasäätiö, 1981. - 331 s. : kuv. - (Suomen elokuvasäätiön julkaisusarja, ISSN 0357-0703 ; 11). ISBN 951-9349-19-7

KANDOLIN, Irja

Säkerhetspolitiska opinioner : hösten 1979 : våren 1980 / Irja Kandolin. - Hfors : Planeringskommissionen för försvarsinformation, 1981. ISBN 951-25-0203-8

KANDOLIN, Irja

Turvallisuuspoliittiset mielipiteet 1979 : jatkoanalyysi / Irja Kandolin. - Hki : Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta, 1981. ISBN 951-25-0196-1

KASARI, Heikki

Voiko television katsomisen määrää mitata riittävän luotettavasti? / Heikki Kasari. - Hki : Mainos-TV, 1981. - (2), 22 s. : liitt., taul. - (MTV:n viestintäraportteja, sarja A, ISSN 0356-5912 : 2/1981). ISBN 951-9463-25-9

KLEMOLA, Pertti

Helsingin Sanomat - sananvapauden monopoli / Pertti Klemola. - Hki : Otava, 1981. - 384 s. ISBN 951-1-06118-6

LEHTI omalle väelle - miten sen teen. Hki : Suomen tiedottajien liitto, 1981.

MIETTINEN, Osmo

Kymen läänin elokuvaolot : selvitys kaupallisesta ja ei-kaupallisesta elokuvatoiminnasta 1970- ja 1980-lukujen vaihteessa / Osmo Miettinen, Raulo Parikka, Martti Soramäki. - Hki, 1981. - (3), 93 s. : taul.

MIETTUNEN, Helge

Meneekö sanoma perille? / Helge Miettunen. - Hki : Kirjapaja, 1981. - 144 s. ISBN 951-621-295-6

OLLILA, Kaisa

Suomalaisen kasvatustieteen kirjallisuuden luettelo vuodelta 1979 : aikakauslehtiartikkelit / Kaisa Ollila, Sirkka Pakarinen. - Jyväskylä : Jyväskylän yliopisto, 1981. - 60 s. : liitt. - (Kasvatustieteiden tutkimuslaitos, selosteita ja tiedotteita, ISSN 0357-122X ; 177/1981). ISBN 951-678-556-5

REMES, Pirkko

Suomalaisen kasvatustieteen kirjallisuuden luettelo vuodelta 1979 : monografiat / Pirkko Remes. - Jyväskylä : Jyväskylän yliopisto, 1981. - 42 s. : liitt. - (Kasvatustieteiden tutkimuslaitos, selosteita ja tiedotteita, ISSN 0357-122X ; 176/1981). ISBN 951-678-555-7

ROSENBERG, Thomas

"Vi har en moralisk rätt till ett land" : pressdebatten om finlandssvenska framtidsstrategier sommaren 1980 / Thomas Rosenberg. - Åbo : Åbo Akademi, 1981. - 109 s. - (Språkgrupp och mobilitet, Forskningsrapporter Mob., ISSN 0357-9379 ; 8, 1981) ISBN 951-648-735-1

SANOMALEHDISTÖ Suomessa / Toim. Esko Salminen. - Hki : W+G, 1981. - 260 s. : kuv. - (Viestintätutkimuksen Seuran julkaisusarja ; 4). ISBN 951-35-2579-1

SORAMÄKI, Martti

"Täydellinen televisio" ja sen tulo Suomeen / Martti Soramäki. - Hki : Yleisradio, 1981. - 24 s. : kuv., liitt., taul. - (Yleisradio, Suunnittelu- ja tutkimusosasto, sarja C ; 3, 1981).

SORAMÄKI, Martti

The international music industry / Martti Soramäki, Jukka Haarma. - Hki : Yleisradio, 1981. - (6), 23 p. : app., tab. - (Finnish Broadcasting Company, Planning and Research Department, Reports, ISSN 0084-4225 ; 20/1981).

STUDIO 11 : elokuvan vuosikirja 1981 / Toim.

Raimo Silius. - Hki : Suomen elokuvasäätiö, 1981. - 288 s. : kuv. ISBN 951-9349-22-7

TAMMINEN, Jukka

Kansa vastaan kansallispuistot : kansallispuistokomitean esityksen vastaanoton sosiologista tarkastelua / Jukka Tamminen. - Turku : Turun yliopisto, 1981. - (2), 51 s. : liitt., taul. -

(Turun yliopisto, sosiologisia tutkimuksia, ISSN 0356-6781 ; 101, 1981). ISBN 951-641-998-4

TEKIJÄNOIKEUS, vapaakappaleet. - Hki : Valtion painatuskeskus, 1981. - 51 s. - (Pieni lakisarja ; 7).

TELEKÄSIKIRJA. - Hki : Sanomalehtien Liitto, 1981. - 106 s.

TUULI, Markku

Maisema taistelun jälkeen : elokuva uutta Puolaa rakentamassa / Markku Tuuli. - Hki : Suomen elokuvasäätiö, 1981. - 365 s. ISBN 951-9349-18-9

UUDET viestimet. - Hki : Sanomalehtien Liitto, 1981. - 44 s.

UUSITALO, Kari

Suomen Hollywood on kuollut / Kari Uusitalo. - Hki : Suomen elokuvasäätiö, 1981. - 657 s. : kuv. ISBN 951-9349-21-9

VARIS, Tapio

Peace and communication in the light of the flow studies / Tapio Varis. - Tampere : Tampere Peace Research Institute, 1981. - (2), 17 p. - (Occasional papers, ISSN 0355-5577 ; 20, 1981). ISBN 951-706-051-3

VIESTINNAN lait ja säännöt / Lars Bruun... (et al.). - Karkkila : Kustannus-Mäkelä, 1981. - 166 s.

ISBN 951-9063-17-X

opinnäytteitä

TAMPEREEN YLIOPISTON TIEDOTUSOPIN LAITOS

NUORIVUORI, Antti: Hämeen Sanomat Hämeenlinnan kaupungista - ykköslehden anatomia.

HELSINGIN YLIOPISTON TIEDOTUSOPIN LAITOS

IDUOZEE, Vincent: On the Study of Human Communication.

KONTTINEN, Maija: Helsingin Yliopiston Ylioppilaskunnan jäsenistölleen suuntaama tiedotustoiminta.

LAISI, Jyrki-Pekka: Vuoden 1979 eduskuntavaalien joukkotiedotus: Puolueiden pää-äänenkannattajissa olleiden kirjoitusten ja sähköisissä viestimissä esitettyjen vaaliohjelmien sisältö.

MYLLYMAKI, Seppo: Työ on yhteinen oikeus -näytelyn yleisö ja perillemeno.

SAVOLAINEN, Kari: Teollisuusyrityksen viestintä-ilmasto, sisäinen yrityskuva ja näiden väliset yhteydet.

TILEV, Kukka-Maaria: Teollisuusorganisaation sisäinen viestintä ja organisaation jäsenten käsitkset siitä.

UWAGBOE, Edeusi Charles: Mass Media in Africa.

peilillä

peilaten

VAAN ONKO tavaraestetiikan kritiikki sittenkin onnahtavaa? Viime numerossa kerroimme, ettei *Chiquita* ole vain banaani. Tämä innosti erään lukijoistamme systemaattisiin vertailuihin eri banaanimerkkien välillä. Ahkera mussotus tuotti kaksi aistimellista havaintoa:

1. Banaanit eivät ole samanlaista mössöä,
2. *Chiquita* ei todellakaan ole vain banaani, vaan *paras* banaani.

Käyttöarvolupaukset maistuivat makoisilta alasniettyinäkin. Vertailevaa banaanitutkimusta on tarkoitus laajentaa syytutkimukseksi, mikäli riittävä rahoitus banaanimaihin suuntautuvia tutkimusmatkoja varten järjestyy.

* * *

TOISAALLA TASSA numerossa on käsitelty uutisia ja hahmoteltu sellaisenkin kummajaisen kuin vastautuisen mahdollisuutta. Ne epäilevät tuomaat, jotka pelkäävät moisen uutisoinnin saattavan jäädä pelkäsi tutkijoiden aivokummitukseksi, joutunevat näinä aikoina pyörtämään sanansa, sillä itse maineikas BBC on jo ehättänyt tuottamaan ikiomat vastautuisensa nimeltä *Not the Nine O'clock News*, jotka lähetetään samaan aikaan kuin BBC:n pääuutiset rinnakkaisella kanavalla. Mutta myös suomalainen vastautuisen kehittelyn